

V Česku je příliš mnoho včelstev. Škodí to včelám i včelařům

PETR HAVEL

5. září 2026 · 18:00

I vzhledem k tomu, že v současné době hlásí včelaři v ČR do evidence počty zazimovaných včelstev, měla by i veřejnost vědět, jak to s často zdůrazňovanou potřebou zvýšit počty včelstev v naší zemi skutečně je. Ve skutečnosti je jich totiž tak moc, že se to negativně podepisuje na zdraví včel i efektivitě produkce medu.

Na špici Evropy

Podle dlouhodobých [statistik](#) patří ČR k nejvíce zavčeleným státům v celé EU a potažmo v celém světě. Průměrný počet včelstev se pohybuje mezi 12 až 13 na kilometr čtvereční, byť mediálně se operuje počtem 9 včelstev na kilometr. Jak lze ovšem zjistit z veřejné aplikace Coloss, v řadě oblastí v ČR je koncentrace včelstev 20, 30 a více na kilometr čtvereční, a v takových oblastech pak dochází k výraznému úhynu včel a masivnímu rozvoji jejich nemocí. Mimochodem – podstatně nižší počty včelstev jsou například v sousedním ekologickém Rakousku, ale stejně tak ve Francii, Německu nebo Polsku, ze zemí EU je vyšší koncentrace včelstev než u nás jen na Maltě a v Řecku. Za běžný stav bez cíleného chovu včel se přitom považuje jedno včelstvo na kilometr čtvereční.

Počty včelstev v ČR v posledních letech přitom rostou a pohybují se ročně mezi 600 000 až 700 000. Jak ale připomíná například [Pracovní společnost nástavkových včelařů](#) (PSNV), která se dlouhodobě věnuje osvětě včelařské i laické veřejnosti a která také stála u zrodu včelařských škol v Blatné a Hranicích, optimální počet v naší zemi by měl činit něco kolem 450 000 včelstev. Takový počet byl ale v ČR naposledy v roce 2008, kdy ale naproti tomu dosáhla tuzemská produkce medu přes 6 000 tun a byla tak vyšší než v některých letech s mnohem vyšším počtem včelstev. Z čehož mimo jiné vyplývá, že nemocná a oslabená včelstva produkují méně medu.

Podstatné je, že stávajícímu počtu včelstev neodpovídá struktura naší krajiny. Aby bylo včelstvo v dobré kondici, potřebuje podle PSNV ke své výživě ročně 30 až 40 kilogramů pylu, to je ale v řadě regionů nemožné. Velké nepřerušované lány polí oseté monokulturami totiž neposkytují hmyzu ani včelám potřebné spektrum potravy, snad kromě kvetoucí řepky. Ta však kvete poměrně krátce, a protože řepka i další hospodářské plodiny zabírají místo jiným plodinám, travinám a planě rostoucím bylinám, nejen včely po většinu roku hladoví. Ani jednostranná strava včel ve formě řepky ale není vhodná. I pro hmyz totiž platí, stejně jako pro člověka, že jeho odolnost vůči parazitům a nemocem zvyšuje pestrost stravy.

Tu ale naše krajina neposkytuje, a proto odolnost hmyzu i včel postupně klesá, zatímco výdaje na prevenci nemocí a léčiv, tedy v případě včel, rostou. Tím ovšem vzniká (opět stejně jako u člověka) i u včel odolnost vůči lékům, což spolu se skutečností, že zároveň klesá odolnost včel vůči chemickým látkám, nevěští pro jejich budoucnost nic dobrého. To je možné pozorovat v úbytku jiných opylovačů a hmyzu jako celku v naší krajině. Pokles počtu opylovačů vede následně k poklesu počtu rostlin, které jsou na opylovačích závislé, tím se opět snižuje pestrost stravy hmyzu a včel a kruh se uzavírá.

Klíč je v osvětě

Systémovým řešením je jednak snížení stávajícího počtu včelstev v ČR, ale také osvěta zejména hobby včelařské veřejnosti. Ministerstvo zemědělství i proto nedávno [navýšilo dotace](#) na vzdělávací akce a vedení včelařských kroužků, neboť dotace na tyto účely se v plánované výši nečerpaly. To ale zároveň znamená, že ve vzdělávání jsou v ČR nemalé rezervy, přičemž výsledkem jsou pak i teze o potřebě zvyšovat u nás stavy včelstev.

Také laickou veřejnost by ale mohlo vzdělávání obohatit. Ačkoli drtivá většina spotřebitelů používá med jako přírodní sladidlo, v minulosti se med běžně používal při léčbě ran (zejména bodných), popálenin nebo omrzlin. K léčbě zranění hospodářských zvířat ostatně používají med někteří veterináři, byť nejde o oficiálně schválenou léčebnou metodu, ale své prokazatelné výsledky má. Více se o tom mohou zájemci dozvědět v rámci odborného programu letošního ročníku Med roku, který proběhne o víkendu 17. až 18. října v Brně, na kterém se představí více než 200 druhů medů tuzemského původu. To sice evokuje myšlenku, že počty včelstev (a nabídka medu) by nakonec mohly být v budoucnosti i vyšší, to však jen za předpokladu, že budou mít dostatek pestré stravy v pestré krajině.